EUROOPAN KOMISSIO

Bryssel 25.10.2011
KOM(2011) 681 lopullinen

KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE, EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE SEKÄ ALUEIDEN KOMITEALLE

Yritysten yhteiskuntavastuuta koskeva uudistettu EU:n strategia vuosiksi 2011–2014

SISÄLLYSLUETTELO

1. Johdanto 4

1.1. Yritysten yhteiskuntavastuun edistäminen ajaa niin yritysten… 4

1.2. …kuin koko yhteiskunnankin etua 4

1.3. Miksi komissio esittää uutta strategiaa nyt? 5

2. Eurooppalaisen yritysten yhteiskuntavastuupolitiikan vaikutusten arviointi 5

3. Nykyaikainen tulkinta yritysten yhteiskuntavastuusta 7

3.1. Uusi määritelmä 7

3.2. Kansainvälisesti tunnustetut periaatteet ja ohjeistot 8

3.3. Yritysten yhteiskuntavastuun moniulotteinen luonne 8

3.4. Julkisviranomaisten ja muiden sidosryhmien tehtävä 8

3.5. Yritysten yhteiskuntavastuu ja sosiaalisen yrittäjyyden aloite 9

3.6. Yritysten yhteiskuntavastuu ja työmarkkinaosapuolten vuoropuhelu 9

4. Toimintasuunnitelma vuosiksi 2011–2014 9

4.1. Yritysten yhteiskuntavastuun näkyvyyden parantaminen ja hyvien käytäntöjen levittäminen 10

4.2. Yritystoimintaan kohdistuvan luottamuksen parantaminen ja selvittäminen 10

4.3. Itse- ja yhteissääntelyprosessien tehostaminen 11

4.4. Yritysten yhteiskuntavastuun parempi palkitseminen markkinoilla 12

4.4.1. Kulutus 12

4.4.2. Julkiset hankinnat 12

4.4.3. Sijoittaminen 12

4.5. Yritysten yhteiskunta- ja ympäristötiedottamisen parantaminen 13

4.6. Yritysten yhteiskuntavastuun entistä tiiviimpi yhdentäminen koulutukseen ja tutkimukseen 14

4.7. Kansallisen ja paikallisen tason yritysten yhteiskuntavastuupolitiikan merkityksen korostaminen 14

4.8. Euroopan- ja maailmanlaajuisen yritysten yhteiskuntavastuupolitiikan lähentäminen 15

4.8.1. Huomio kansainvälisesti tunnustettuihin yritysten yhteiskuntavastuun periaatteisiin ja suuntaviivoihin 15

4.8.2. YK:n liike-elämän ja ihmisoikeuksien perusperiaatteiden täytäntöönpano 16

4.8.3. Yritysten yhteiskuntavastuun korostaminen suhteissa maailman muihin maihin ja alueisiin 16

5. Päätelmät 17

1. JOHDANTO

Euroopan komissio on määritellyt yritysten yhteiskuntavastuun ”käsitteeksi, jossa yritykset yhdistävät vapaaehtoisesti sosiaaliset ja ekologiset huolenaiheensa liiketoimintaansa ja vuorovaikutukseensa sidosryhmiensä kanssa”.[1]

Yhteiskuntavastuu liittyy yritysten toimiin yhteiskuntaa ja ympäristöä koskevien oikeudellisten velvoitteiden lisäksi. Tietyillä sääntelytoimenpiteillä voidaan muokata toimintaympäristöä sellaiseksi, että yritykset ovat taipuvaisempia toteuttamaan yhteiskuntavastuun periaatteita vapaaehtoisesti.

1.1. Yritysten yhteiskuntavastuun edistäminen ajaa niin yritysten…

Yritysten yhteiskuntavastuun strateginen tarkastelu on entistä tärkeämpää yritysten kilpailukyvyn kannalta. Siitä voi olla etua riskinhallinnan, kustannussäästöjen, pääoman saannin, asiakassuhteiden, henkilöstöjohtamisen ja innovointivalmiuden kannalta.[2]

Koska yritysten yhteiskuntavastuu edellyttää sitoutumista sisäisiin ja ulkoisiin sidosryhmiin, se antaa yrityksille paremmat mahdollisuudet ennakoida nopeasti muuttuvia yhteiskunnallisia odotuksia ja toimintaedellytyksiä ja hyötyä niistä. Tämän vuoksi se voi edesauttaa uusien markkinoiden kehittymistä ja tarjota mahdollisuuksia kasvuun.

Kiinnittämällä huomiota yhteiskuntavastuuseensa yritykset voivat lujittaa työntekijöiden, kuluttajien ja kansalaisten niitä kohtaan tuntemaa luottamusta kestävien liiketoimintamallien perustaksi. Vahva luottamus puolestaan auttaa luomaan yritysten innovoinnin ja kasvun mahdollistavan ympäristön.

1.2. …kuin koko yhteiskunnankin etua

Yhteiskuntavastuunsa kautta yritykset voivat merkittävässä määrin vaikuttaa Euroopan unionin perussopimuksiin sisältyviin kestävän kehityksen ja erittäin kilpailukykyisen sosiaalisen markkinatalouden tavoitteiden toteutumiseen. Yritysten yhteiskuntavastuu tukee Eurooppa 2020 -strategian tavoitteita eli älykästä, kestävää ja osallistavaa kasvua sekä 75 prosentin työllistymistavoitetta.[3] Yritysten vastuullinen käyttäytyminen on erityisen tärkeää silloin, kun yksityisen sektorin toimijat huolehtivat julkispalveluista.

Vallitsevan talouskriisin sosiaalisten vaikutusten, kuten työpaikkojen menetyksen, lieventämiseen osallistuminen on osa yritysten yhteiskuntavastuuta. Yritysten

---

1 KOM(2001) 366.

2 Komission tiedonanto Euroopan kilpailukykyraportista 2008 (KOM(2008) 774) ja siihen liittyvä yksiköiden valmisteluasiakirja SEC(2008) 2853.

3 Monissa Eurooppa 2020 -strategian lippulaiva-aloitteissa viitataan yritysten yhteiskuntavastuuseen: globalisaation aikakauden yhdennetty teollisuuspolitiikka (KOM(2010) 614), köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjunnan eurooppalainen foorumi (KOM(2010) 758), uuden osaamisen ja työllisyyden ohjelma (KOM(2010) 682), nuoret liikkeellä (KOM(2010) 477) ja sisämarkkinoiden toimenpidepaketti (KOM(2011) 206). Lisäksi innovaatiounionilla (KOM(2010) 546) pyritään parantamaan yritysten valmiuksia vastata yhteiskunnallisiin haasteisiin innovoinnin avulla. Yritysten panos on keskeinen myös lippulaivahankkeen ”resurssitehokas Eurooppa” (KOM(2011) 21 ja KOM(2011) 571) tavoitteiden saavuttamisessa.

yhteiskuntavastuu muodostaa arvokokonaisuuden, jonka varaan voidaan rakentaa entistä yhtenäisempi yhteiskunta ja perustaa siirtyminen kestävään talousjärjestelmään.

1.3. Miksi komissio esittää uutta strategiaa nyt?

Sekä neuvosto että Euroopan parlamentti ovat kehottaneet komissiota edelleen tehostamaan yritysten yhteiskuntavastuuseen liittyvää politiikkaansa.[4] Eurooppa 2020 -strategiassaan komissio sitoutui uudistamaan yritysten yhteiskuntavastuuta koskevan EU:n strategian. Teollisuuspolitiikkaa koskevassa vuoden 2010 tiedonannossaan komissio lupasi tehdä ehdotuksen uudesta yritysten yhteiskuntavastuuseen liittyvästä politiikasta.[5] Sisämarkkinoiden toimenpidepaketissa komissio ilmoitti antavansa uuden tiedonannon yritysten yhteiskuntavastuusta vuoden 2011 loppuun mennessä.[6]

Talouskriisi ja sen yhteiskunnalliset vaikutukset ovat jossakin märin murentaneet kuluttajien luottamusta yrityksiin. Ongelmat ovat kohdistaneet huomiota yritysten toiminnan sosiaalisiin ja eettisiin näkökohtiin. Panostamalla yritysten yhteiskuntavastuun edistämiseen nyt komissio pyrkii luomaan suotuisat olosuhteet kestävälle kasvulle, vastuulliselle yritystoiminnalle ja vakaalle työllisyyskehitykselle keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä.

2. EUROOPPALAISEN YRITYSTEN YHTEISKUNTAVASTUUPOLITIIKAN VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

Komissio on toiminut uranuurtajana yritysten yhteiskuntavastuun edistämiseen tähtäävän julkisen toiminnan kehittämisessä julkaisemalla ensin vihreän kirjan vuonna 2001[7] ja perustamalla yritysten yhteiskuntavastuuta käsittelevän sidosryhmien välisen eurooppalaisen foorumin. Komission vuonna 2006 julkistaman uuden politiikan kulmakivenä on ollut vahva tuki elinkeinoelämän vetämälle yritysten yhteiskuntavastuuta edistävälle eurooppalaiselle liittoutumalle[8]. Lisäksi politiikassa on eritelty kahdeksan painopistealuetta EU:n toiminnalle: tietoisuuden lisääminen ja parhaiden käytänteiden vaihto, tuki sidosryhmien välisille aloitteille, yhteistyö jäsenvaltioiden kanssa, kuluttajatiedotus ja avoimuus, tutkimus, koulutus, pk-yritykset ja yritysten yhteiskuntavastuun kansainvälinen ulottuvuus.

Politiikka on osaltaan edistänyt yritysten yhteiskuntavastuun kehitystä. Edistymistä mitataan seuraavilla indikaattoreilla:

– Yhdistyneiden kansakuntien Global Compact -aloitteen yritysten yhteiskuntavastuuta koskevat kymmenen periaatetta allekirjoittaneiden EU:n alueen yritysten lukumäärä on kasvanut 600:sta 1 900:aan vuodesta 2006 vuoteen 2011.

---

4 Ympäristöneuvosto 5. joulukuuta 2008, ympäristöneuvosto 20. joulukuuta 2010, ulkoasiainneuvosto 14. kesäkuuta 2010, Euroopan parlamentin päätöslauselma 13. maaliskuuta 2007 (P6_TA(2007)0062), Euroopan parlamentin päätöslauselma 8. kesäkuuta 2011 (P7_TA(2011)0260).

5 Globalisaation aikakauden yhdennetty teollisuuspolitiikka, KOM(2010) 614.

6 KOM(2011) 206.

7 KOM(2001) 366.

8 KOM(2006) 136.

– Ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmän (EMAS) sivustoon rekisteröityneiden organisaatioiden määrä on kasvanut 3 300:sta yli 4 600:aan vuodesta 2006 vuoteen 2011.[9]

– Niiden EU:n alueen yhtiöiden lukumäärä, jotka ovat allekirjoittaneet esimerkiksi työelämän normeja koskevia, valtioiden rajat ylittäviä yritystason työehtosopimuksia maailmanlaajuisten tai eurooppalaisten työntekijäjärjestöjen kanssa, on kasvanut 79:stä yli 140:een vuodesta 2006 vuoteen 2011.

– Eurooppalaisen elinkeinoelämän vetämä ”Business Social Compliance Initiative”, jonka tarkoituksena on parantaa työoloja yritysten toimitusketjuissa, on kasvattanut jäsenmääräänsä 69:stä yli 700:aan vuodesta 2007 vuoteen 2011.

– Niiden eurooppalaisten yritysten määrä, jotka julkaisevat Global Reporting Initiative eli GRI-ohjeiston mukaisia kestävän kehityksen kertomuksia, on lisääntynyt 270:stä yli 850:een vuodesta 2006 vuoteen 2011.

Yritysten yhteiskuntavastuuta edistävässä eurooppalaisessa liittoutumassa johtavat yritykset ovat kehittäneet joukon keskeisiin kysymyksiin keskittyviä käytännön työkaluja.[10] Noin 180 yritystä on ilmaissut tukensa liittoutumalle. Myös kansalliset työnantajajärjestöt ovat tukeneet liittoutumaa ja käynnistäneet lukuisia toimia yritysten yhteiskuntavastuun edistämiseksi.

Kehityksestä huolimatta merkittäviä haasteita on vielä jäljellä. Monet EU:n alueella toimivat yhtiöt eivät vielä ole täysin integroineet yhteiskunta- ja ympäristöasioita operatiiviseen toimintaansa ja ydinstrategiaansa. Pientä osaa eurooppalaisista yrityksistä syytetään edelleen osallistumisesta ihmisoikeusloukkauksiin ja siitä, etteivät ne noudata keskeisiä työelämän normeja. Vain 15:ssä EU:n kaikkiaan 27 jäsenvaltiosta on kansalliset poliittiset puitteet yritysten yhteiskuntavastuun edistämiseksi.[11]

Komissio on yksilöinyt joukon tekijöitä, jotka osaltaan vahvistavat yritysten yhteiskuntavastuuta koskevan komission politiikan vaikutusta. Niitä ovat esimerkiksi seuraavat:

– Tarvitaan tasapainoinen kaikkia sidosryhmiä koskeva lähestymistapa, jossa otetaan huomioon niin yritysten, muiden sidosryhmien kuin jäsenvaltioidenkin näkökannat.

– On selvitettävä tarkemmin, mitä yrityksiltä odotetaan, ja muokattava EU:n käyttämä yritysten yhteiskuntavastuun määritelmä yhdenmukaiseksi uusien ja ajantasaistettujen kansainvälisten periaatteiden ja ohjeistojen kanssa.

– On tuettava yritystoiminnan vastuullisen harjoittamisen palkitsemista markkinoilla esimerkiksi investointipolitiikan ja julkisten hankintojen kautta.

---

9 Arviolta noin 80 prosenttia näistä organisaatioista on yrityksiä.

10 Esimerkiksi: naisten ja miesten tasa-arvo, vastuullinen toimitusketjun hallinta ja sijoittajavuoropuhelun tiivistäminen yhtiöiden muusta kuin taloudellisesta tuloksellisuudesta. Katso www.csreurope.org/pages/en/toolbox.html.

11 *Corporate Social Responsibility: National Public Policies in the EU*, Euroopan komissio, 2011.

– On otettava huomioon itse- ja yhteissääntelyohjelmat, jotka ovat yrityksille tärkeä sosiaalisen vastuunkannon väline.

– Yritysten avoimuutta yhteiskunta- ja ympäristökysymyksissä on käsiteltävä kaikkien sidosryhmien, myös yritysten itsensä, näkökulmasta.

– On kiinnitettävä enemmän huomiota ihmisoikeuksiin, joista on kehittynyt huomattavan näkyvä osa yritysten yhteiskuntavastuuta.

– On tunnustettava täydentävän sääntelyn merkitys sellaisen ympäristön luomisessa, joka kannustaa yrityksiä täyttämään yhteiskunnalliset velvoitteensa vapaaehtoisesti.

Tämän tiedonannon loppuosassa esitellään nykyaikainen käsitys yritysten yhteiskuntavastuusta, muun muassa ajantasaistettu määritelmä ja uusi toimintasuunnitelma. Näin tiedonanto osaltaan rakentuu vuoden 2006 politiikan varaan mutta tuo esiin tärkeitä uusia elementtejä, jotka voivat edelleen laajentaa politiikan vaikutuksia. Siinä pyritään vahvistamaan EU:n maailmanlaajuista vaikutusvaltaa tällä alalla parantamalla EU:n mahdollisuuksia edistää omia etujaan ja arvojaan suhteissaan muihin alueisiin ja maihin. Lisäksi sen avulla ohjataan ja sovitetaan yhteen EU:n jäsenvaltioiden toimia ja ehkäistään siten menettelytapojen eriytymistä, josta voisi aiheutua lisäkustannuksia useassa jäsenvaltiossa toimiville yrityksille.

3. NYKYAIKAINEN TULKINTA YRITYSTEN YHTEISKUNTAVASTUUSTA

3.1. Uusi määritelmä

Komissio esittää uuden määritelmän yritysten yhteiskuntavastuusta ”yritysten vastuuna omista yhteiskunnallisista vaikutuksistaan”. Sovellettavan lainsäädännön ja työmarkkinaosapuolten välisten työehtosopimusten kunnioitus on tämän vastuun täyttymisen ennakkoedellytys. Täyttääkseen täysimääräisesti yhteiskuntavastuunsa yrityksillä olisi oltava käytössä prosessi, jolla integroidaan yhteiskuntaan, ympäristöön, ihmisoikeuksiin, eettisiin kysymyksiin ja kuluttaja-asioihin liittyvät näkökohdat niiden liiketoimintaan ja ydinstrategiaan tiiviissä yhteistyössä sidosryhmien kanssa tarkoituksena

– maksimoida omistajien/osakkeenomistajien ja muiden sidosryhmien sekä laajasti ottaen koko yhteiskunnan saama lisäarvo ja

– tunnistaa, ehkäistä ennalta ja lieventää yritysten mahdollisesti aiheuttamia haittavaikutuksia.

Prosessin monimutkaisuus riippuu esimerkiksi yrityksen koon ja sen toiminnan luonteen kaltaisista tekijöistä. Useimmissa pienissä ja keskisuurissa yrityksissä ja varsinkin mikroyrityksissä yhteiskuntavastuun prosessi jää todennäköisesti epävirallisiksi ja omaehtoiseksi.

Lisäarvon maksimoimiseksi yrityksiä kannustetaan omaksumaan pitkän aikavälin strateginen lähestymistapa yhteiskuntavastuuseen ja tutkimaan mahdollisuuksia kehittää innovatiivisia tuotteita, palveluja ja liiketoimintamalleja, jotka edistävät yhteiskunnallista hyvinvointia ja johtavat laadukkaampiin ja tuottavampiin työpaikkoihin.

Mahdollisten haittavaikutusten tunnistamiseksi, ennalta ehkäisemiseksi ja lieventämiseksi suuria yrityksiä ja sellaisia, joilla on erityinen vaara johtaa tällaisiin vaikutuksiin, kannustetaan tekemään riskilähtöisiä asianmukaisen huolellisuuden arviointeja (due diligence), myös toimitusketjuissaan.

Tietynlaiset yritykset, kuten osuuskunnat, keskinäiset yhtiöt ja perheomistuksessa olevat yritykset, voivat omistus- ja hallintorakenteidensa ansiosta edistää erityisen voimakkaasti vastuullista yritystoiminnan harjoittamista.

3.2. Kansainvälisesti tunnustetut periaatteet ja ohjeistot

Kun yritykset ja varsinkin suuryritykset etsivät formaalista lähestymistapaa yritysten yhteiskuntavastuun toteuttamiseen, ne voivat saada arvovaltaista tukea kansainvälisesti tunnustetuista periaatteista ja ohjeistoista, joista on erityisesti mainittava hiljattain päivitetyt OECD:n toimintaohjeet monikansallisille yrityksille, Yhdistyneiden kansakuntien kymmenen Global Compact -periaatetta, ISO 26000 -yhteiskuntavastuustandardi, Kansainvälisen työjärjestön ILO:n kolmenkeskinen julistus monikansallisten yritysten ja sosiaalipolitiikan periaatteista ja Yhdistyneiden kansakuntien liike-elämän ja ihmisoikeuksien perusperiaatteet. Tämä kansainvälisesti tunnustettujen periaatteiden ja ohjeistojen ydinkokoelma muodostaa kehittyvän ja äskettäin vahvistetun kansainvälisen kehyksen yritysten yhteiskuntavastuuta varten. Yritysten yhteiskuntavastuuta edistävät Euroopan unionin toimet tulisi saattaa täysin tämän kehyksen mukaisiksi.

3.3. Yritysten yhteiskuntavastuun moniulotteinen luonne

Näiden periaatteiden ja ohjeistojen mukaan yritysten yhteiskuntavastuu kattaa ainakin ihmisoikeudet, työvoima- ja työllisyyskäytännöt (esimerkkeinä koulutus, monimuotoisuus, naisten ja miesten tasa-arvo sekä työterveys ja -hyvinvointi), ympäristöasiat (esimerkkeinä luonnon monimuotoisuus, ilmastonmuutos, luonnonvarojen käytön tehokkuus, elinkaariarviointi ja saastumisen ehkäisy) sekä lahjonnan ja korruption torjunnan. Yhteisöön osallistuminen ja yhteisön kehittäminen, vammaisten integroituminen ja kuluttaja-asiat, myös yksityisyyden suoja, ovat osa yritysten yhteiskuntavastuun osatekijöitä. Yhteiskunta- ja ympäristövastuun edistäminen toimitusketjussa ja muiden kuin taloudellisten tietojen julkistaminen on tunnustettu tärkeiksi eri aloja koskeviksi aihealueiksi. Komissio on hyväksynyt tiedonannon EU:n politiikasta ja vapaaehtoistyöstä, jossa se tunnustaa työntekijöiden vapaaehtoistoiminnan osoitukseksi yrityksen yhteiskuntavastuusta.[12]

Lisäksi komissio tukee valtioidenvälisissä suhteissa verotusalan hyvän hallintotavan kolmea periaatetta, jotka ovat avoimuus, tiedonvaihto ja terve verokilpailu. Yrityksiä kannustetaan myös toteuttamaan näitä periaatteita soveltuvin osin.

3.4. Julkisviranomaisten ja muiden sidosryhmien tehtävä

Yritysten yhteiskuntavastuun kehittämisen tulisi tapahtua yritysten itsensä vetämänä. Julkisviranomaisten tulisi toimia yritysten tukena yhdistelemällä järkevästi vapaaehtoisia poliittisia toimia ja saattamalla tarvittaessa voimaan täydentävää sääntelyä esimerkiksi

[12] Tiedonanto EU:n politiikasta ja vapaaehtoistyöstä: valtioiden rajat ylittävän vapaaehtoistoiminnan tunnustaminen ja edistäminen EU:ssa (KOM(2011) 568).

avoimuuden edistämiseksi, vastuullisen yritystoiminnan palkitsemiseksi markkinoilla ja yritysten selontekovelvollisuuden varmistamiseksi.

Yrityksille olisi jätettävä joustava mahdollisuus innovoida ja kehittää omiin olosuhteisiinsa soveltuva lähestymistapa yhteiskuntavastuuseen. Monet yritykset arvostavat tästä huolimatta julkisviranomaisten tukemia periaatteita ja ohjeistoja, joihin ne voivat suhteuttaa omat toimensa ja tuloksensa ja joiden avulla luodaan tasapuoliset toimintaedellytykset.

Ammattijärjestöt ja kansalaisyhteiskunnan järjestöt tunnistavat ongelmia, toimivat painostusvoimina ja voivat työskennellä rakentavasti yritysten rinnalla yhteisten ratkaisujen löytämiseksi. Kuluttajat ja sijoittajat pystyvät omista lähtökohdistaan parantamaan markkinoiden palkitsevuutta yhteiskuntavastuullisesti toimiville yrityksille kulutuksen ja investointipäätösten avulla. Tiedotusvälineet voivat lisätä yritysten niin myönteisten kuin kielteistenkin vaikutusten tunnettuutta. Julkisviranomaisten ja näiden muiden sidosryhmien tulisi osoittaa yhteiskuntavastuuta, myös suhteissaan yrityksiin.

3.5. Yritysten yhteiskuntavastuu ja sosiaalisen yrittäjyyden aloite

Yritysten yhteiskuntavastuu koskee kaikkia yrityksiä. Tätä tiedonantoa täydentää erillisenä hyväksytty sosiaalisen yrittäjyyden aloite sellaisten yritysten tukemiseksi, joiden päätoimiala liittyy nimenomaisesti yhteiskuntaan ja/tai ympäristöön, jotka sijoittavat voittonsa näihin tarkoituksiin ja joiden sisäinen organisaatio noudattelee niiden yhteiskunnallisia tavoitteita.[13] Sosiaalisen yrittäjyyden aloite liittyy sosiaalisen yritystoiminnan ja sosiaalisen innovoinnin menestyksen ja eurooppalaisen sosiaalisen markkinatalouden edistämisen edellyttämään ekosysteemiin.

3.6. Yritysten yhteiskuntavastuu ja työmarkkinaosapuolten vuoropuhelu

Viime vuosina monet toimialakohtaiset työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun komiteat ovat edistäneet yritysten yhteiskuntavastuun hyviä käytäntöjä ja laatineet ohjeistoja.[14] Komissio suhtautuu tällaisiin aloitteisiin myönteisesti ja tunnustaa, että yritysten yhteiskuntavastuu edistää ja tukee työmarkkinaosapuolten vuoropuhelua. Innovatiivisia ja vaikuttavia yritysten yhteiskuntavastuupolitiikkoja on kehitetty myös valtioiden rajat ylittävillä yritystason työehtosopimuksilla, joita yritykset ja eurooppalaiset tai maailmanlaajuiset työntekijäjärjestöt ovat tehneet.[15] EU tukee aktiivisesti valtioiden rajat ylittäviä yritystason työehtosopimuksia ja perustaa tietokannan, joka mahdollistaa haut näistä sopimuksista.

4. TOIMINTASUUNNITELMA VUOSIKSI 2011–2014

Tämä toimintasuunnitelma sisältää sekä komission omat sitoumukset että ehdotuksia yrityksille, jäsenvaltioille ja muille sidosryhmille. Toimintasuunnitelmaa täytäntöön

---

13 KOM(2011) 682.

14 *Industrial relations in Europe 2010*, kohta 6.3.4. Euroopan komission työllisyys-, sosiaali- ja osallisuusasioiden pääosasto, 2011.

15 *The role of transnational company agreements in the context of increasing international integration* SEC(2008) 2155, johon viitataan komission ehdotuksessa eurooppalaisen yritysneuvoston perustamisesta tai työntekijöiden tiedottamis- ja kuulemismenettelyn käyttöönottamisesta yhteisönlaajuisissa yrityksissä tai yritysryhmissä (KOM(2008) 419 lopullinen).

pannessaan komissio ottaa aina huomioon pk-yritysten erityispiirteet ja erityisesti niiden rajalliset voimavarat ja välttää tarpeetonta hallintotaakkaa.

4.1. Yritysten yhteiskuntavastuun näkyvyyden parantaminen ja hyvien käytäntöjen levittäminen

Antamalla julkista tunnustusta yritysten yhteiskuntavastuunsa alalla toteuttamille toimille EU voi auttaa levittämään hyviä käytäntöjä, vahvistaa vertaisoppimista ja kannustaa yhä useampia yrityksiä kehittämään oman strategisen lähestymistapansa yhteiskuntavastuuasioihin. Komissio tukee eri jäsenvaltioiden aloitteista opitun perusteella pk-yritysten välittäjäorganisaatioiden valmiuksien kehittämistä tarkoituksena parantaa pk-yrityksille tarkoitetun yhteiskuntavastuuneuvonnan laatua ja saatavuutta.

Komissio on käynnistänyt monenlaisia ohjelmia, joiden puitteissa tehdään yhteistyötä yritysten ja muiden sidosryhmien kanssa kriittisissä yhteiskunta- ja ympäristökysymyksissä.[16] Entistä tiiviimpi sitoutuminen yritysten rinnalla on tärkeää Eurooppa 2020 -strategian onnistumiseksi. Komissio edistää näin ollen yritysten ja muiden sidosryhmien kanssa käytävää vuoropuhelua muun muassa työllistettävyydestä, väestörakenteen muutoksesta ja aktiivisesta ikääntymisestä[17] sekä työelämän haasteista (kuten moninaisuuden hallinnasta, naisten ja miesten tasa-arvosta, koulutuksesta ja työturvallisuudesta ja -hyvinvoinnista). Se keskittyy erityisesti toimialakohtaisiin lähestymistapoihin ja vastuullisen yritystoiminnan harjoittamisen levittämiseen toimitusketjussa.

Eurooppalaisten yritysten yhteiskuntavastuuta edistävän CSR Europe -verkoston *Enterprise 2020* -aloite on esimerkki EU:n politiikan tavoitteiden kannalta erityisen merkityksellisestä yritysjohtamisesta yhteiskuntavastuun alalla. Komissio auttaa osaltaan tarkastelemaan tämän aloitteen ensimmäisiä tuloksia vuoden 2012 loppuun mennessä ja määrittelemään sen seuraavia vaiheita.

Komissio aikoo

1. perustaa vuonna 2013 sidosryhmien välisiä yritysten yhteiskuntavastuun foorumeita useille asiaan liittyville toimialoille, jotta yritykset, niiden työntekijät ja muut sidosryhmät pystyvät tekemään julkisia sitoumuksia yhteiskuntavastuusta kullekin alalle relevanteissa asioissa ja seuraamaan edistymistä yhdessä, ja

2. käynnistää vuodesta 2012 alkaen yritysten ja muiden sidosryhmien välisten yhteiskuntavastuualan kumppanuuksien eurooppalaisen palkkio-ohjelman.

4.2. Yritystoimintaan kohdistuvan luottamuksen parantaminen ja selvittäminen

Kaikkien organisaatioiden – myös valtioiden ja koko EU:n – tavoin yritykset tarvitsevat kansalaisten luottamusta. Euroopan yritysten yhteisön olisi pyrittävä yhteiskunnassa eniten

---

16 Esimerkiksi: kestävän kehityksen mukaista vähittäiskauppaa käsittelevä foorumi, ruokavaliota, liikuntaa ja terveyttä käsittelevä Euroopan toimintafoorumi, liike-elämää ja biologista monimuotoisuutta käsittelevä foorumi, lääketeollisuuden yhteiskuntavastuuprosessi, elintarvikkeiden kestävää kulutusta ja tuotantoa käsittelevä pyöreän pöydän neuvottelukunta, Euroopan yliopistojen ja elinkeinoelämän foorumi, mainontaa käsittelevä pyöreän pöydän neuvottelukunta sekä Euroopan mielenterveys- ja hyvinvointisopimus.

17 Vuosi 2012 on aktiivisen ikääntymisen eurooppalainen teemavuosi.

luottamusta herättävien organisaatioryhmien joukkoon. Kansalaisten odotusten ja elinkeinoelämän koetun todellisen käyttäytymisen välillä vallitsee usein juopa. Juopa johtuu osin joidenkin yritysten vastuuttomasta käyttäytymisestä ja toisten yritysten ympäristö- ja yhteiskuntasaavutusten tahallisesta liioittelusta. Joskus syynä on se, etteivät kaikki yritykset ymmärrä riittävästi nopeaan muuttuvia yhteiskunnan odotuksia ja etteivät kansalaiset ole riittävän tietoisia yritysten saavutuksista ja niiden toiminnan reunaehdoista.

Komissio aikoo

3. puuttua tuotteiden ympäristövaikutuksiin liittyvään harhaanjohtavaan markkinointiin (ns. viherpesuun) sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan direktiivin soveltamista koskevassa kertomuksessa[18], jonka on suunniteltu valmistuvan vuonna 2012, ja harkita tätä aihetta koskevien erityistoimenpiteiden tarvetta, ja

4. käynnistää avoimen keskustelun kansalaisten, yritysten ja muiden sidosryhmien kanssa yritystoiminnan tehtävistä ja mahdollisuuksista 2000-luvulla tarkoituksena edistää yhteistä ymmärrystä ja yhteisiä odotuksia ja arvioida määräajoin tehtävin kyselyin kansalaisten luottamusta elinkeinoelämään ja heidän mielipiteitään yritysten yhteiskuntavastuusta.

4.3. Itse- ja yhteissääntelyprosessien tehostaminen

Yritykset osallistuvat usein itse- tai yhteissääntelyprosesseihin. Esimerkkeinä ovat koko toimialan kattavat, kyseistä toimialaa koskeviin yhteiskuntakysymyksiin liittyvät käytännesäännöt. Kun nämä prosessit suunnitellaan asianmukaisesti, niille voidaan saada sidosryhmien tuki ja ne voivat toimia vastuullisen yrityskäyttäytymisen tehokkaasti varmistavana keinona. EU on ottanut itse- ja yhteisääntelyn osaksi paremman lainsäädännön ohjelmaa.[19]

Kokemuksen perusteella itse- ja yhteissääntelyprosessit toimivat tehokkaimmin, kun ne perustuvat alkuvaiheen kysymysten avoimeen selvittämiseen kaikkien asianosaisten sidosryhmien kanssa julkisviranomaisten – esimerkiksi Euroopan komission – läsnä ollessa ja tarvittaessa kokoon kutsumina ja kun ne johtavat myöhemmässä vaiheessa kaikkien sidosryhmien selviin sitoumuksiin suoriutumisen indikaattoreista, tarjoavat puolueettomat seurantamekanismit, tulosten arvioinnin ja sitoumusten kohentamisen tarpeen tullen ja sisältävät toimivan selontekomekanismin vaatimusten täyttämättä jättämistä koskevien valitusten käsittelemiseksi.

Komissio aikoo

5. käynnistää vuonna 2012 yritysten ja muiden sidosryhmien kanssa prosessin, jossa laaditaan tulevaa itse- ja yhteissääntelytoimintaa varten menettelyohjeet, joiden on tarkoitus parantaa yritysten yhteiskuntavastuuprosessin tehokkuutta.

---

[18] Direktiivi 2005/29/EY.

[19] Katso toimielinten välinen sopimus paremmasta lainsäädännöstä 2003/C 321/01 ja komission tiedonanto ”Parempaa sääntelyä kasvun ja työllisyyden edistämiseksi Euroopan unionissa” (KOM(2005) 97).

4.4. Yritysten yhteiskuntavastuun parempi palkitseminen markkinoilla

Yritysten yhteiskuntavastuun myönteiset vaikutukset kilpailukykyyn tunnustetaan yhä laajemmin, mutta yrityksillä on silti vastassaan vaikea pulma, kun yhteiskuntavastuullisesti paras toimintavaihtoehto ei välttämättä ole taloudellisesti kannattavin ainakaan lyhyellä aikavälillä. EU:n olisi hyödynnettävä kulutusta, julkisia hankintoja ja investointeja koskevaa politiikkaansa saadakseen aikaan yritysten yhteiskuntavastuuseen vaikuttavia markkinakannustimia.

4.4.1. Kulutus

Kuluttajien kiinnostus yhteiskuntavastuuasioihin on kasvanut viime vuosina, mutta vastassa on edelleen merkittäviä esteitä, kuten asian riittämätön tunnettuus, tarve maksaa aika ajoin lisähintaa ja tietoisen valinnan tekemiseksi tarvittavien tietojen saannin hankaluus. Osa yrityksistä toimii tienraivaajan roolissa auttaessaan kuluttajia tekemään kestävämpiä valintoja. Kestävän kulutuksen ja tuotannon toimintasuunnitelman tarkistus tarjonnee mahdollisuuden yksilöidä uusia vastuullisempaa kulutusta edistäviä toimia.

4.4.2. Julkiset hankinnat

Komissio on asettanut ohjeellisen tavoitteen, jonka mukaan 50 prosentin EU:n kaikista julkisista hankinnoista olisi vuoteen 2010 mennessä täytettävä sovitut ympäristökriteerit. Komissio julkaisi vuonna 2011 oppaan yhteiskuntavastuullisista julkisista hankinnoista. Siinä selvitetään, kuinka yhteiskunnalliset seikat integroidaan julkiseen hankintatoimintaan noudattaen samalla EU:n nykyistä säädöskehystä.[20] Yhteiskuntavastuullisiin julkisiin hankintoihin voivat sisältyä julkisviranomaisten positiiviset toimet, joilla autetaan aliedustettua yritystoimintaa, kuten pk-yrityksiä, pääsemään julkisten hankintojen markkinoille.

Jäsenvaltioita ja julkisviranomaisia kehotetaan kaikilla tasoilla hyödyntämään täysimääräisesti kaikkia nykyisten julkishankintasäädösten tarjoamia mahdollisuuksia. Ympäristö- ja yhteiskuntaperusteet on sisällytettävä julkisiin hankintoihin siten, ettei samalla syrjitä pk-yrityksiä eikä rikota perussopimuksen syrjimättömyyttä, tasavertaista kohtelua ja avoimuutta koskevia määräyksiä.

Komissio aikoo

6. edistää yhteiskunta- ja ympäristöasioiden tehokkaampaa integrointia julkisiin hankintoihin osana julkisia hankintoja koskevan direktiivin uudelleenarviointia vuonna 2011 lisäämättä hankintaviranomaisten tai yritysten hallintotaakkaa ja unohtamatta periaatetta sopimuksen tekemisestä edullisimman tarjouksen tekijän kanssa.

4.4.3. Sijoittaminen

Vastineeksi rahoituskriisiin komissio laatii parhaillaan lukuisia säädösehdotuksia, joilla halutaan toteuttaa entistä vastuullisempi ja avoimempi rahoitusjärjestelmä. Ottamalla

[20] Sosiaalinen ostaminen: opas sosiaalisten näkökohtien huomioonottamisesta julkisissa hankinnoissa. Euroopan komissio, 2011.

riittävässä määrin huomioon asiaan liittyvät muut kuin taloudelliset tiedot sijoittajat voivat edistää pääoman tehokkaampaa kohdentamista ja pitkän aikavälin sijoitustavoitteiden toteutumista. Komissio tukee sellaisten sijoittajien valmiuksien kehittämistä, jotka koskevat muun kuin taloudellisen tiedon integrointia sijoituspäätöksiin. Tässä yhteydessä komissio kannustaa yrityksiä antamaan verotusalan hyvän hallintotavan standardien täytäntöönpanoon liittyviä tietoja.

Eurooppalaisia varainhoitajia ja omistajia, varsinkin eläkerahastoja, kehotetaan ilmoittautumaan YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteiden noudattajiksi. Julkisviranomaisilla on erityinen vastuu edistää yritysten yhteiskuntavastuuta itse omistamissaan tai sijoituskohteenaan olevissa yrityksissä.

Komissio aikoo

7. pohtia vaatimusta, jonka mukaan kaikki sijoitusrahastot ja rahoituslaitokset ovat velvollisia ilmoittamaan kaikille asiakkailleen (kansalaisille, yrityksille, viranomaisille jne.) mahdollisesti käyttämistään eettisistä tai vastuullisista sijoitusperusteista tai noudattamistaan normeista ja säännöstöistä.

4.5. Yritysten yhteiskunta- ja ympäristötiedottamisen parantaminen

Tiedottamalla yhteiskuntaan ja ympäristöön, myös ilmastoon, liittyvistä seikoista voidaan edistää sitoutumista sidosryhmiin ja kestävän kehityksen kannalta olennaisten riskien tunnistamista. Tiedotus on lisäksi tärkeä osa selontekovelvollisuutta ja voi osaltaan vahvistaa yleisön luottamusta yrityksiin. Yritysten ja muiden sidosryhmien tarpeiden täyttämiseksi tiedon tulisi olla olennaista ja kustannustehokkaasti kerättävissä.

Osa jäsenvaltioista on ottanut käyttöön muita kuin taloudellisia tietoja koskevia ilmoitusvelvollisuuksia, jotka ulottuvat EU:n nykyistä lainsäädäntöä laajemmalle.[21] Erilaiset kansalliset vaatimukset voivat johtaa lisäkustannuksiin yrityksen toimiessa useassa jäsenvaltiossa.

Yhä useampi yritys julkistaa sosiaaliset ja ympäristöä koskevat tiedot. Pk-yritykset ilmoittavat tällaiset tiedot usein epämuodollisesti ja vapaaehtoisesti. Yhden lähteen arvion mukaan noin 2 500 eurooppalaista yritystä julkaisee yhteiskuntavastuuta tai kestävää kehitystä koskevia kertomuksia, minkä perusteella EU on maailmanlaajuisesti etujoukoissa.[22] Kyseessä on silti vain pieni osa EU:n alueella toimivista 42 000 suuryrityksestä.

On olemassa useita kansainvälisiä puitteita sosiaalisten ja ympäristöseikkoja koskevien tietojen ilmoittamiseksi, esimerkkinä Global Reporting Initiative eli GRI-ohjeisto. Integroitu taloudellinen ja muu tiedotus on pitkällä ja keskipitkällä aikavälillä tärkeä tavoite, ja komissio seuraa kiinnostuneena integroitua raportointia käsittelevän kansainvälisen komitean (IIRC) työtä.

---

21 Neljännessä tilinpäätöksiä koskevassa direktiivissä 2003/51/EY edellytetään, että yritykset ilmoittavat vuosikertomuksissaan yrityksen kehityksen, tuloksellisuuden tai tilan ymmärtämisen kannalta merkitykselliset ympäristöä ja henkilöstöä koskevat tiedot. Kaikki jäsenvaltiot ovat päättäneet vapauttaa pk-yritykset tästä vaatimuksesta.

22 CorporateRegister.com.

Sisämarkkinoiden toimenpidepaketin mukaisen tasapuolisen toimintaympäristön takaamiseksi komissio esittää lakiehdotuksen, joka koskee kaikkien alojen yritysten antamien yhteiskunnallisten ja ympäristöön liittyvien tietojen avoimuutta. Parhaillaan laaditaan ehdotuksen eri toimintavaihtoehtojen vaikutusten arviointia, johon sisältyy myös kilpailukykyyn liittyvien seikkojen tarkastelu ja pk-yritystesti. Komissio valmistelee parhaillaan myös toimia, joilla kannustetaan yrityksiä mittaamaan ja vertailemaan ympäristötoimiensa tuloksellisuutta yhteisellä elinkaaripohjaisella menetelmällä, jota voidaan käyttää myös tiedotustarkoituksiin.

Kaikkia organisaatioita, myös kansalaisyhteiskunnan järjestöjä ja julkisviranomaisia, kannustetaan asteittain parantamaan oman yhteiskunta- ja ympäristötuloksensa julkistamista.

4.6. Yritysten yhteiskuntavastuun entistä tiiviimpi yhdentäminen koulutukseen ja tutkimukseen

Yritysten yhteiskuntavastuun kehittäminen edellyttää uusia taitoja sekä arvojen ja käyttäytymisen muutosta. Jäsenvaltioiden tehtävä voi olla merkittävä kannustettaessa oppilaitoksia sisällyttämään yritysten yhteiskuntavastuu, kestävä kehitys ja vastuullinen kansalaisuus asiaan liittyviin koulutusohjelmiin – myös keski- ja korkea-asteella. Eurooppalaisia kauppakorkeakouluja kannustetaan allekirjoittamaan YK:n vastuullista yritysjohtamista koskevan koulutuksen periaatteet.

Korkealaatuinen akateeminen tutkimus tukee liiketoimintakäytäntöjen ja julkisen politiikan kehittämistä yritysten yhteiskuntavastuun alalla. Jatkotutkimuksen tulisi perustua EU:n 6. ja 7. puiteohjelmasta rahoitettujen hankkeiden tuloksiin. Komissio selvittää mahdollisuuksia rahoittaa jatkotutkimusta ja innovointia yritysten yhteiskuntavastuun alalla ja tukea yritysten yhteiskuntavastuun periaatteita ja ohjeistoja 7. puiteohjelman ja sen seuraajan, Horizon 2020 -ohjelman, avulla rahoitetussa tutkimuksessa sekä eurooppalaisen tutkimusalueen (ERA) perustamisessa.

Komissio aikoo

8. tarjota lisää rahoitustukea yritysten yhteiskuntavastuuta koskeville koulutushankkeille EU:n elinikäisen oppimisen ohjelman ja nuorisotoimintaohjelman puitteissa ja käynnistää vuonna 2012 toimen, jolla tehostetaan koulutusalan ammattilaisille ja yrityksille suunnattua tiedotusta yritysten yhteiskuntavastuuta koskevan yhteistyön merkityksestä.

4.7. Kansallisen ja paikallisen tason yritysten yhteiskuntavastuupolitiikan merkityksen korostaminen

Monet julkisen politiikan toimet yritysten yhteiskuntavastuun tukemiseksi on paras toteuttaa kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla. Paikallisia ja alueellisia viranomaisia kannustetaan käyttämään EU:n rakennerahastoja tehokkaasti tukiessaan yritysten yhteiskuntavastuun kehittämistä varsinkin pk-yrityksissä ja solmiessaan kumppanuuksia yritysten kanssa vastatakseen entistä tehokkaammin köyhyyden ja sosiaalisen osallisuuden kaltaisiin haasteisiin.

Komissio aikoo

9. perustaa jäsenvaltioiden kanssa vuonna 2012 vertaisarviointimekanismin kansallista yritysten yhteiskuntavastuupolitiikkaa varten.

Komissio kehottaa

A jäsenvaltioita kehittämään tai ajantasaistamaan vuoden 2012 puoliväliin mennessä omat suunnitelmansa tai kansalliset luettelonsa ensisijaisista toimista, joilla yritysten yhteiskuntavastuuta edistetään Eurooppa 2020 -strategian tueksi suhteessa kansainvälisesti tunnustettuihin yritysten yhteiskuntavastuuta koskeviin periaatteisiin ja ohjeistoihin ja yhteistyössä yritysten ja muiden sidosryhmien kanssa ottaen huomioon tässä tiedonannossa esiin otetut seikat.

4.8. Euroopan- ja maailmanlaajuisen yritysten yhteiskuntavastuupolitiikan lähentäminen

EU:n tulisi ajaa Euroopan etuja yritysten yhteiskuntavastuun kansainvälisessä kehityksessä ja samalla varmistaa kansainvälisesti tunnustettujen periaatteiden ja ohjeistojen integrointi sen omaan yritysten yhteiskuntavastuuta koskevaan politiikkaan.

4.8.1. Huomio kansainvälisesti tunnustettuihin yritysten yhteiskuntavastuun periaatteisiin ja suuntaviivoihin

Edistääkseen maailmanlaajuisesti tasapuolisia toimintaedellytyksiä komissio tehostaa yhteistyötään jäsenvaltioiden, kumppanuusmaiden ja asiaan liittyvien kansainvälisten foorumien kanssa edistääkseen kansainvälisesti tunnustettujen periaatteiden ja ohjeistojen noudattamista ja vahvistaakseen niiden keskinäistä yhdenmukaisuutta. Tämä lähestymistapa edellyttää myös sitä, että EU:n yritykset tehostavat toimiaan näiden periaatteiden ja ohjeistojen noudattamiseksi.

OECD:n toimintaohjeet ovat hallitusten monikansallisille yhtiöille osoittamia suosituksia. Komissio suhtautuu myönteisesti myös muiden kuin OECD-maiden sitoutumiseen näihin toimintaohjeisiin. Hallitusten kannatuksen ohella toimintaohjeilla on tukenaan erityinen täytäntöönpano- ja valitusmekanismi eli kaikkien noudattajavaltioiden perustama kansallisten viranomaisten verkosto, joka voi auttaa yrityksiä ja niiden sidosryhmiä ratkaisemaan käytännön ongelmia myös välityksen ja sovittelun avulla.

Komissio aikoo

10. seurata eurooppalaisten yli 1 000 työntekijän yritysten sitoumuksia ottaa huomioon kansainvälisesti tunnustetut yritysten yhteiskuntavastuun periaatteet ja ohjeistot sekä ISO 26000 -yhteiskuntavastuustandardi omissa toiminnoissaan.

Komissio kehottaa

B kaikkia eurooppalaisia suuryrityksiä sitoutumaan vuoteen 2014 mennessä siihen, että ne ottavat huomioon ainakin yhden seuraavista periaate- tai ohjekokonaisuuksista kehittäessään lähestymistapaansa yritysten yhteiskuntavastuuseen: YK:n Global Compact -periaatteet, OECD:n monikansallisille yhtiöille osoitetut toimintaohjeet tai ISO 26000 yhteiskuntavastuustandardin ja

C	kaikkia Eurooppaan sijoittautuneita monikansallisia yrityksiä sitoutumaan vuoteen 2014 mennessä noudattamaan Kansainvälisen työjärjestön ILO:n kolmenkeskistä julistusta monikansallisten yritysten ja sosiaalipolitiikan periaatteista.

4.8.2. YK:n liike-elämän ja ihmisoikeuksien perusperiaatteiden täytäntöönpano[23]

Liike-elämää ja ihmisoikeuksia koskevan EU:n politiikan johdonmukaisuuden parantaminen on ratkaiseva haaste. YK:n perusperiaatteiden entistä tehokkaampi täytäntöönpano edistää EU:n tavoitteita yksittäisissä ihmisoikeuskysymyksissä ja keskeisissä työelämän normeissa, mukaan lukien lapsityövoiman käyttö, vankien pakkotyön käyttö, ihmisten salakuljetus, naisten ja miesten tasa-arvo, syrjimättömyys, yhdistymisvapaus ja kollektiivinen neuvotteluoikeus. Prosessissa, johon osallistuvat yritykset, kumppanuusmaissa sijaitsevat EU:n edustustot sekä paikalliset kansalaisyhteiskunnan toimijat, eritoten ihmisoikeusjärjestöt ja ihmisoikeuksien puolustajat, lisätään tietoisuutta niistä haasteista, joita yritykset kohtaavat toimiessaan valtioissa, jotka eivät täytä velvollisuuttaan suojella ihmisoikeuksia.

Komissio aikoo	
11.	työskennellä vuonna 2012 yritysten ja sidosryhmien kanssa yhteistyössä kehittääkseen ihmisoikeuksia koskevia toimintaohjeita osalle asianosaisista toimialoista sekä pienille ja keskisuurille yrityksille YK:n perusperiaatteiden pohjalta ja
12.	julkaista vuoden 2012 loppuun mennessä kertomuksen EU:n painopisteistä YK:n perusperiaatteiden täytäntöönpanossa ja sen jälkeen julkaisemaan määräajoin edistymiskertomuksia.[24]
Komissio niin ikään	
D	odottaa kaikkien eurooppalaisten yritysten täyttävän yritysten vastuun YK:n perusperiaatteissa määriteltyjen ihmisoikeuksien kunnioittamisesta ja
E	kehottaa EU:n jäsenvaltioita kehittämään vuoden 2012 loppuun mennessä kansalliset suunnitelmat YK:n perusperiaatteiden täytäntöön panemiseksi.

4.8.3. Yritysten yhteiskuntavastuun korostaminen suhteissa maailman muihin maihin ja alueisiin

Kansainvälisesti tunnustetut yritysten yhteiskuntavastuuta koskevat suuntaviivat ja periaatteet edustavat niitä arvoja, jotka Euroopan unioniin pyrkivien maiden olisi omaksuttava, ja komissio ottaa siksi tämän jatkossakin huomioon liittymisprosessin aikana.

Komissio edistää yritysten yhteiskuntavastuuta myös ulkoisissa politiikoissaan. Se pyrkii jatkossakin edistämistoimien ja täydentävän lainsäädännön avulla levittämään kansainvälisesti

[23] YK:n perusperiaatteet sisältävät kolme pilaria: valtion velvollisuuden kunnioittaa ihmisoikeuksia, yhtiön vastuun ihmisoikeuksien kunnioittamisesta ja tarpeen tarjota tehokas oikeussuojakeino.

[24] Tässä yhteydessä käsitellään Euroopan komission julkaisemia kertomuksia EU:n ulkopuolella toimivia EU:n yrityksiä koskevista ihmisoikeuksiin ja ympäristöasioihin liittyvistä säädöspuitteista (2010) ja vastuullisesta toimitusketjun hallinnasta (2011).

tunnustettuja yritysten yhteiskuntavastuuseen liittyviä suuntaviivoja ja periaatteita entistä laajemmalle ja auttamaan EU:n yrityksiä varmistamaan, että niillä on positiivinen vaikutus vieraissa talouksissa ja yhteiskunnissa. Komissio tekee asianmukaisia ehdotuksia kaupan ja kehityksen alalla. Lisäksi se tarjoutuu tarpeen mukaan käsittelemään yritysten yhteiskuntavastuuta vakiintuneessa vuoropuhelussa kumppanuusmaiden ja -alueiden kanssa.

EU:n kehityspolitiikassa tunnustetaan tarve tukea yritysten yhteiskuntavastuuta.[25] Edistämällä sosiaalisten ja ympäristöön liittyvien normien noudattamista EU:n yritykset pystyvät edistämään parempaa hallintotapaa ja osallistavaa kasvua kehittyvissä maissa. Liiketoimintamallit, joissa köyhät nähdään kuluttajina, tuottajina ja jakelijoina, auttavat maksimoimaan kehitysvaikutuksen. Pyrkimyksestä synergiaan yksityisen sektorin kanssa kehittyy jatkossa entistä tärkeämpi tekijä EU:n kehitysyhteistyössä ja EU:n reagoinnissa luonnonmullistuksiin ja ihmisen aiheuttamiin katastrofeihin. Tulevat Euroopan humanitaarisen avun vapaaehtoisjoukot voivat olla yksi keino hyödyntää entistä paremmin synergioita yksityisen sektorin kanssa.

Komissio aikoo	
13.	selvittää keinoja, joilla yritysten vastuullista käyttäytymistä voidaan edistää sen tulevissa poliittisissa aloitteissa, joilla pyritään kohti entistä osallistavampaa ja kestävämpää talouden elpymistä ja kasvua EU:n ulkopuolisissa maissa.

5. PÄÄTELMÄT

Komissio toimii yhteistyössä jäsenvaltioiden, yritysten ja muiden sidosryhmien kanssa tarkoituksenaan seurata edistymistä määräajoin ja valmistella yhteisesti vuoden 2014 puoliväliin mennessä pidettävää tarkastelukokousta. Kokousvalmistelujen osana komissio julkaisee kertomuksen tässä tiedonannossa määritellyn toimintaohjelman täytäntöönpanosta. Tämä edellyttää työskentelymenetelmien koordinointia yritysten yhteiskuntavastuuta käsittelevän sidosryhmien välisen eurooppalaisen foorumin ja yritysten yhteiskuntavastuuta käsittelevän, jäsenvaltioiden edustajista koostuvan korkean tason ryhmän kesken. Komissio esittelee asiaa koskevan operatiivisen ehdotuksen vuoden 2011 loppuun mennessä.

Tämän tiedonannon pohjalta komissio toivoo keskustelua ja sitoutumista neuvostolta, Euroopan parlamentilta, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealta, alueiden komitealta, yrityksiltä ja muilta sidosryhmiltä.

Komissio vetoaa kaikkiin eurooppalaisiin yritysjohtajiin, myös rahoitusalan johtajiin, jotta nämä tekisivät ennen vuoden 2012 puoliväliä avoimen ja tilintekovelvoitteen sisältävän sitoumuksen edistää tiiviissä yhteistyössä julkisviranomaisten ja muiden omien sidosryhmiensä kanssa vastuullista yritystoiminnan harjoittamista yhä useammissa EU:n yrityksissä vuosille 2015 ja 2020 asetetuin selvin tavoittein.

[25] Kehityspolitiikkaa koskeva eurooppalainen konsensus, 2005.